

STORTINGET

Innst. 47 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:161 S (2018–2019)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Wold, Hans Andreas Limi, Per-Willy Amundsen, Solveig Horne, Morten Stordalen, Bård Hoksrud og Erlend Wiborg om å vedta at «Ja, vi elsker dette landet» skal anerkjennes av Stortinget som Norges offisielle nasjonalsang

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget anerkjenner 'Ja, vi elsker dette landet' som Norges offisielle nasjonalsang.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, lederen Kristin Ørmen Johnsen, Vetle Langedahl og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal og Morten Wold, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Venstre, Grunde Almeland, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, viser til representantforslaget fra stortingsrepresentantene Morten Wold, Hans Andreas Limi, Per-Willy

Amundsen, Solveig Horne, Morten Stordalen, Bård Hoksrud og Erlend Wiborg om å vedta at «Ja, vi elsker dette landet» skal anerkjennes av Stortinget som Norges offisielle nasjonalsang.

Komiteen registrerer at statsråd Trine Skei Grande i sitt svarbrev til komiteen, datert 1. oktober 2019, viser til at regjeringen ikke anser det som nødvendig med et formelt vedtak for at sangen skal opprettholde sin posisjon som nasjonalsang. «Ja, vi elsker» står stadig gjennom sedvane og folkelig engasjement.

Komiteen viser til kulturministerens brev, der hun drøfter forskjellige problemstillinger knyttet til en offisiell anerkjennelse og vedtak om at «Ja, vi elsker dette landet» i vedtaks form fastslås å være Norges nasjonalsang.

Komiteen legger merke til at statsråden ikke avviser forslaget ut over å vise til enkelte problemstillinger knyttet til å gjøre et slikt vedtak samt at et lignende forslag tidligere har vært vurdert.

Komiteen påpeker at folk flest tar det for gitt at «Ja, vi elsker dette landet», skrevet av Bjørnstjerne Bjørnson og tonesatt av Rikard Nordraak, er Norges offisielle nasjonalsang. Til tross for at det er den utbredte oppfatning, er det aldri blitt gjort vedtak i landets nasjonalforsamling om dette.

Komiteen understreker at «Ja, vi elsker dette landet» omtales av de aller fleste som Norges nasjonalsang. Den brukes i offisielle sammenhenger, ved sportsarrangement og i de fleste tilfeller der det skal spilles en sang som representerer Norge. Gjennom fremveksten av nasjonalstaten, unionsoppløsningen og i de tunge okkupasjonsårene har sangen vært en kulturell samlingsbauta. Sangen er en viktig del av vår felles kulturarv.

Komiteen peker på at de aller fleste nordmenn opplever stolthet, kjærlighet og ekte nasjonalfølelse når

«Ja, vi elsker dette landet» avspilles. Basert på tilbakemeldinger etter at representantforslaget ble fremmet, er komiteen trygge på at forslaget har bred støtte i opinionen og vil bli sett på som en fornuftig formalisering og anerkjennelse av en tekst og melodi som har betydning så mye for så mange så lenge.

Komiteen peker på at engasjerte borgere tidligere har anmodet om at sangen skal gjøres til offisiell nasjonalsang. Det har imidlertid ikke skjedd. Folket har blitt glad i sangen og har trykket den til sitt bryst. Det er derfor ønskelig med et formelt vedtak om sangens posisjon. Et slikt vedtak kan sees som kulminasjonen av den folkelige kjærligheten til sangen.

Komiteen mener et vedtak om å gjøre sangen til Norges nasjonalsang vil sikre og fastslå dens plass også i fremtiden og sørge for at det aldri vil herske tvil om hva som er vår felles nasjonalsang. Et vedtak vil fortsatt sikre sangen som et symbol og bygge opp under norske verdier og norsk kulturarv.

Komiteen peker på at de fleste land i verden har nasjonalforsamlingsvedtatte nasjonalsanger, noe som også påpekes i statsrådets brev til komiteen av 1. oktober 2019. Komiteen kan ikke se noen spesielt gode argumenter for at så ikke også skal være tilfellet i Norge.

Komiteen ser det ikke som naturlig at det skal åpnes for endring eller tilpasning av tekst og/eller melodi da dette er å anse som åndsverk og må sees i sammenheng med i hvilken tid det er skrevet. Komiteens intensjon er at folkets valgte representanter i landets nasjonalforsamling gjennom et lovlig fattet vedtak rett og slett fastslår at «Ja, vi elsker dette landet», med dagens tekst og melodi, er å anse som landets offisielle nasjonalsang.

Komiteen anbefaler at Stortinget fatter følgende vedtak:

«Stortinget anerkjenner 'Ja, vi elsker dette landet' som Norges offisielle nasjonalsang.»

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget anerkjenner «Ja, vi elsker dette landet» som Norges offisielle nasjonalsang.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 14. november 2019

Kristin Ørmen Johnsen

leder

Åslaug Sem-Jacobsen

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Kulturdepartementet v/statsråd Trine Skei Grande til familie- og kulturkomiteen, datert 1. oktober 2019****Dokument 8: 161 S (2018–2019) – representantforslag om å vedta at «Ja, vi elsker dette landet» skal anerkjennes av Stortinget som Norges offisielle nasjonalsang**

I brev av 19. juni i år fra Familie- og kulturkomiteen bes Kulturdepartementet vurdere representantforslaget fra stortingsrepresentantene Morten Wold, Hans Andreas Limi, Per-Willy Amundsen, Solveig Horne, Morten Stordalen, Bård Hoksrud og Erlend Wiborg.

I dokument 8: 161 S (2018-2019) fremmes følgende forslag:

Stortinget anerkjenner «Ja, vi elsker dette landet» som Norges offisielle nasjonalsang.

Forslagsstillerne viser til at et eventuelt vedtak om å gjøre "Ja, vi elsker dette landet" til Norges nasjonalsang vil sikre og fastslå dens plass også i fremtiden, sørge for at det aldri vil herske tvil om hva som er vår felles nasjonalsang, sikre sangen som et symbol og bygge opp under norske verdier og norsk kulturarv.

Et tilsvarende forslag om å vedta «Ja, vi elsker» som Norges nasjonalsang ble vurdert av Kulturdepartementet i 2014 etter en henvendelse fra 17. mai-komiteen i Fana bystrøk. Den gangen vurderte departementet at nasjonalsangen står stødig gjennom sedvane og folkelig engasjement, og at sangen ikke vil styrke sin posisjon ytterligere gjennom et statlig vedtak. Forslaget ble derfor ikke tatt til følge.

De fleste land i verden har nasjonalforsamlingsvedtatte nasjonalsanger, bortsett fra Sverige, Storbritannia og Norge. I Sverige har flere partier de senere årene fremmet forslag om å vedta «Du gamla du fria» som offisiell nasjonalsang. Disse forslagene har blitt behandlet av Konstitusjonsutskottet, som har kommet til at det ikke finnes behov for juridisk anerkjennelse av «Du gamla du fria» som nasjonalsang. I Storbritannia har heller aldri nasjonalsangen «God save the queen/king» blitt anerkjent som offisiell nasjonalsang av Parlamentet. Den offentlige debatten i Storbritannia handler snarere om å få en ny/annen nasjonalsang enn formelt å vedta den de har.

I årene som har gått siden Bjørnstjerne Bjørnsons dikt ble tonesatt av Rikard Nordraak har «Ja, vi elsker dette landet» fått bred folkelig oppslutning. Sangen har også et rettslig vern mot krenkende bruk i det såkalte klassikervernet i åndsverkloven (§ 108). Det er slik departementet ser det ikke behov for ytterligere juridisk vern av «Ja, vi elsker dette landet». Eventuell lovregulering vil kunne skape nye rettslige spørsmål, blant annet i forhold til ytringsfriheten og internasjonal regulering.

Regjeringen anser det ikke som nødvendig med et stortingsvedtak for at «Ja, vi elsker dette landet» skal opprettholde sin posisjon som Norges nasjonalsang. Stortinget kan selvsagt likevel fatte et vedtak for å ytterligere befeste sangens offisielle posisjon dersom Stortinget anser dette som hensiktsmessig. Det må i tilfelle tas stilling til hva slags formelt vedtak som skal treffes og hva vedtaket skal bety. Det vil være ulike oppfatninger om hva som er en hensiktsmessig måte å gjøre dette på. Hvis formålet med at Stortinget skal anerkjenne «Ja, vi elsker dette landet» som Norges nasjonalsang er å tydeliggjøre at sangen skal være samlende for nasjonen, er det viktig å være oppmerksom på at forslaget kan lede til en debatt om sangtekstens innhold og relevans. Slik praksis finnes det eksempler på i land der nasjonalsangen er politisk vedtatt. Canada har endret ordet "sønner" til "oss" og Østerrike har endret strofen "hjem for store sønner du er" til "hjem for store døtre og sønner". I en norsk kontekst kan det komme forslag om å endre tekst i et likestillingsperspektiv, ha vers på begge målformer og samisk, fjerne religionsreferanser eller lignende. Det kan også oppstå diskusjon om vi faktisk skal ha akkurat «Ja, vi elsker dette landet» som nasjonalsang. Regjeringen ser ikke at en slik debatt er formålstjenlig for å styrke nasjonalsangens posisjon i samfunnet.

